

Kui saavad läbi suvine kokkutulek ja välipäev, on läbi ka raadioamatööri aastaring. Aasta läbi, suvi läbi - algab jälle uue suve ootus. Seda enam, et tänavune suvi ei näidanud just lahkemat nägu. Rapla amatööride kaua ja hoolikalt ette valmistatud ning kenasti alanud kokkutuleku Lelles rikkus ära ennenähtamatu, loodusõnnnetuse mõodus paduvihm. Tujukad ilmad ei pakkunud ka välipäevalistele täit rahuldust. Kuid elamus, mida meenutada pimedal talveajal, jäi mälestustesse sellestki suvest. Mõndagi neist on lugeda tänasest lehest.

Amatööri sügis ja talv on aparaatide ehitamise ja täiustamise aeg. Meie lehekese olemasolu üks peamisi õigustusi on luua algajatele võimalus osa saada suuret kogemustega kolleegide teadmistest ja oskustest. Seda päris kenasti alanud tegevussuunda tahame jätkata ka edaspidi. Paljud on soovinud näha veelgi rohkem noortele möeldud kirjutisi. ERAÜ juhatus on kindlalt seda meelt, et "ES-QTC" mahtu uuel aastal veelgi 4 lehekülge suurendada. Me kõik saame kaasa aidata, et see töesti teoks saaks.

Pildil: ERAÜ suvise kokkutuleku avamine Lelles.

Foto: ES3GZ

TÄNA LEHES

Lk.

* ERAÜ juhatuse koosolek ...	2
* Suvemeenutusi	
- Saksa amatööride suurfoorumil	1,2
- Lääne-Eesti amatööride III kokkutulek	3
- Välipäeval Lätis	3
* Eesti raadioamatööride sõjakärgne arengulugu	4
* Tehnika	
- 150 W PA	5
- LL raamantenn	5,6
* Lokaatorikaart	7
* Lokaatorisüsteemid	8
* ULL workshop	8,9
* Repliitrite ideaalmaastik	9
* Võistlustulemusi	10
* Võistluskalender jm.	11
* Reklaam	12

Saksa amatööride suurfoorumil

Järjekordne Saksa amatööride korraldatud gigantüritus nime all 47th Lake Costance Convention koos messiga HAM Radio toimus 28.-30. juunil maailmes Friedrichshafeni linnakeses Löuna-Saksamaa Bodeni järve ääres. See on koht, kus saavad kokku Saksmaa, Sveitsi ja Austria piirid. Allakirjutanul oli asjaolude kokkulangemise töttu endalegi üllatuseks võimalus osaleda selle foorumi töös.

Tundub, et selle linnakese elu on koondunud tugevasti igat liiki messide organiseerimisele. Seal on tõeliselt suur messikeskus, mille kuues paviljonis oli korraldatud selle ürituse messi osa, konverentsisaalides olid ettekanded ja arutelud amatöörismi kõigil aktuaalseil teemadel. Ise võtsin muidugi osa dx-sõprade kokkutulekust, mille peaesinejaks oli K5FUV, Bill Kennamer, kes on ARRL DXCC programmi juht ning kes oli kõigil

päevadel hommikust öhtuni ametis amatööride QSL-kaartide kontrollimisega DXCC jaoks.

Messi suurus oli mulle küll täielik shokk. Paviljonide kaupa esitasid firmad amatööridele möeldud kaupa. Aparaadid, antennid, lisaseadmed, arvutiprogrammid ja -lisavarustus ning muidugi "kirbuturg"! Viimast iseloomustab ehk see, et ühes hiigelpaviljonis oli 17 umbes 100 m pikkust ning 5 või 6 lühemat letti. Ja mida seal köike ei olnud! Küsisin ühelt vanade lampidega kaubitsejalt, milline on tal kõige vanem lamp, ja ta näitas mulle üht, mis pärines aastast 1915. Üllatas veel see, et kohal olid kaupmehed Venemaalt, Ukrainast ja teistest endise idabloki maadest. Küllaltki populaarsed paistsid olevat meilgi liialt Levinud löpplambid GU-74, GU-43 ning GU-84. Kuid nende hind oli meil tunust ikka suurusjärgu võrra suurem. Ja seda

vana sõjaväe kraami nii siit kui sealpoolt oli küllaltki palju. Oli kaupa nii vanavara kogujatele kui ka tänapäevast kraami. Näiteks müüs üks mees vastvalmistatud nn. leedion-poolle (need kärgmähisega poolid olid kasutusel 20-ndatel aastatel). Ju siis on olemas piisavalt liikumas tolle ajastu aparaate.

Ühes paviljonis olid oma stendidega esindatud rahvuslikud amatööride liigid. Pool pavilioni oli muidugi organisaatorite, DARCI päralt. Neil olid eri stendid veteranele, noortele, contestmanidele, rebasejahtiaile, cw-sõpradele, diplomite jahtijaile jne. Esindatud olid ka Venemaa, Leedu (!) ja paljud teised maad, nende hulgas ka sellised eksootilised nagu Liibüa, Tuneesia ja Ühinenud Araabia Emiraadid. Oli vaja minna nii kaugele, et aru saada - meist ei ole eriti midagi teada isegi leedulastel!

Et külalistele hulgas olid peaegu kõigi IARU (Järg 2.lk.)

ERAÜ

EESTI RAADIOAMATÖÖRIDE ÜHING
Estonian Amateur Radio Union
Founded 1935

Mail: P.O.Box 125, EE00090 Tallinn,
ESTONIA

ERAÜ JUHATUS

1. Juhatuse esimees Enn Lohk, ES1AR: välissuhted, finantsküsimused, tegevuse üldkoordineerimine. Aadress: Postkast 137, EE00090 Tallinn.

2. Aseesimees Arvo Pihl, ES5MC: ULL tegevuse juhtimine.

Aadress: Postkast 301, EE2400 Tartu.

3. Toomas Soomets, ES5RY: LL tegevuse juhtimine.

Aadress: Kalda tee 14-59, EE2400 Tartu.

4. Ako Põhako, ES8AY: maakondade töö koordineerimine.

Aadress: Karusselli 93-66, EE3600 Pärnu.

5. Toivo Loodus, ES0RTD.

Aadress: Tallinna 74-1, EE3300 Kuressaare.

TOIMKONDADE

JA KOMISJONIDE ESIMEHED

LL-toimkond: Toomas Soomets, ES5RY.

ULL-toimkond: Toomas Kull, ES2RJ. Keskkatsekommision: Heiki Kallas, ES1AW.

Eetikakommision: Rein Kolk, ES5RW. Diplomite komisjon: Toomas Soomets, ES5RY.

Kirjastustoimkond: Jaan Nikker, ES3GZ.

Ajalootoimkond: Henno Ustav, ES1AA. "Estonia Award" manager: Arvo Kallaste, ES1CW.

Päästeteenistuse koordinaator: Priit Andevei, ES1MM.

Vahendusjaamade ja -võrkude koordinaator: Arvo Kallaste, ES1CW.

ERAÜ juhatuse alaline toimimiskoh (Tallinn, Uus t. 19 III korrus) on liikmetele avatud igal esmaspäeval (kell 15-18), teispäeval (14-18) ja neljapäeval (15-17). Teispäeviti saab helistada telefonil (22)449 312. Teistel päevadel võib posti jäätma maja valvelauda.

ERAÜ konto Hoiupangas nr. 1020008789, pangakood 650.

ERAÜ juhatuse koosolek

6.juulil 1996 Lelles

Koosolekust võtsid osa juhatuse liikmed E.Lohk, A.Pihl, T.Soomets, A.Põhako ja T.Loodus, samuti eetikakommisioni esimees R.Kolk, ULL toimkonna esimees T.Kull, keskkatsekommisioni esimees H.Kallas ja ERAÜ tehniline koordinaator A.Kallaste.

Päevakord:

- Ülevaade ühingu 1996.a. eelarve esimese poolaasta tulude-kulude hetkeseisust.
- Täiendavatest meetmetest "Estonia Award" laiemaks tutvustamiseks.
- Kutsungite kasutamisest välipäeva-tüipi võistlustel.
- Olukorras katsekommisionides.
- Üldusele suunatud info (PR) organiseringisest.
- Jooksvad küsimused.

1. Juhatuse esimees E.Lohk nentis, et 1.juuli seisuga on veel 104 liikmelt laekumata aastamaks. Selguseta on ka osa varem lubatud sponsorsummade laekumine. Seepärast on raskusi teise poolaasta hädavajalike kulude katmisega. Otsustati tegelda võlgnike täiendava teavitamisega piirkondlikul tasandil.

2. "Estonia Award" reklamiks otsustati võtta kasutusele infoplakid, mida on võimalik liimida väljasaadetavatele QSL-kaartidele. Peeti võimalikuks anda diplomit välja ka Eesti lühilainemeistrivõistlustest osavõtjale ainult võistlusaruannete põhjal. Nõuete täitmisen teavitab diplomini toimetaja osavõtjat kirjalkult, diplom väljastatakse pärast selle eest tasumist.

3. Kutsungite kasutamisel välipäeva-tüipi võistlustel tuleb lähtuda kehtivatest sideeeskirjadest. Mitme operaatori töötamist ühe operaatori kutsungi all tuleb lugeda sideeeskirjade, seega ka võistlusemääruste rikkumiseks. Mitme operaatoriga töötamine võib toimuda ainult klubijaama kutsungi all. Vajaduse korral on alati võimalik taotleda kas ajutine või alaline luba üldkasutatava (klubi) radiojaama kasutamiseks ainult võistlustest osavõtuks (näide: ES0SM).

4. Keskkatsekommisioni esimees H.Kallas esitas järgmisel juhatuse koosolekul keskkatsekommisioni ja kohalike katsekommisionide põhikirjade projektid. Tartlaste töörühm esitas samaks ajaks T-klassi uuendatud eksamiküsimustiku tehnika alalt.

5. Peeti vajalikuks avada I-NETis ERAÜ kodulehekülg. Selleks tutvuda sōsarorganisatsioonide (SSA, SRAL jt.) kodulehekülgdedega ja meil olemas olevate tehniliste võimalustega kord avatud lehekülge pidevalt täiendada, et hoida selle sisu ajatasemel.

6. Otsustati poörduda Pärnumaa raadioklubi juhatuse poole ettepanekuga kaaluda võimalusi pidada 1997.a. ERAÜ suvine kokkutulek Pärnumaal. Võeti teadmiseks Ida-Virumaa esindajate ettepanek nende valideolekust korraldada 1998.a. suvine kokkutulek nende piirkonnas.

Kiideti heaks ettepanekud tähistada Eesti taasiseseisvumise 5.aastapäeva aktiivsus-päevadega, kasutades kutsungeid ES96... ja ES1XXX/96.

Koosoleku lõpetuseks jagas E.Lohk reisimuljeid selle aasta DL-HAMFESTist Bodensees.

Saksa amatööride suurfoorumil (1. lk järg)

1. regiooni amatööride organisatsioonide esindajad, siis toimus seal ka mitteametlik selle regiooni koosolek, mille kandev teema oli mure amatöörlainealade tuleviku pärast, seda eriti ULL osas. ARRLi esindajad rääkisid sellest ohust, mida USA kommertskommunikatsiooni firmad USA valitsuse toetusel võivad põhjustada kogu maailma amatöörile.

Ja veel külalistatest. Neid oli väga palju. Sinna tuldi koos abikaasadega, lastega. Tuldi mitte ainult igast Saksamaa nurgast, vaid

kõikjalt üle maailma. Kohtasin seal oma vanu sõpru nii idast kui läänest. Ja mis huvitav - väga palju oli noori. Mess oli korraldatud selliselt, et seal sai süüa ja juua, sõpradega kohtuda ja niisama ringi vaadata. Külastajaid oli mulle üllataval tõsi palju, et ma ei kohanudki seal samal ajal viibivat ES5GU-d, kuigi olin messil kõik pääedad. Sellest voin teha järeltuse, et meie huviala on populaarne, seda tuntakse ja see levib noorte hulgas, muutudes aga vastavalt ajastu vaimule.

Enn Lohk, ES1AW

* Koos vana sõbra DJ9ZB-ga.

ES-QTC

Eesti Raadioamatööride Ühingu
väljaanne

Toimetaja Jaan Nikker, ES3GZ
Arvutiladu ja küljendus

AS "Lehtline", Rapla, Tallinna mnt. 15
Trükikoda "Ramona", Rapla, Jürna t. 8

Ei saa me läbi Lätita - YL1A/A

Tsiteerides luuletaja Hando Runnelit peab töödema, et sel aastal me töepooltest ei saanud. Loomulikult omal soovil - keegi ju ei sundinud meid siit Eestimaa radadel kaugemale pagema. Ent teadagi, mis rähnipoja puu otsa ajab!

Plaane hakkasime tegema juba eelmisel suvel Sõrves, mõned neist olid üsna suurejoonelised. Kuid eks elu ja võimalused tee omi korrektuure - mitmedki ideed jäid inimeste ja aparatuuri töttu realiseerimata. Miks siis ikkagi Lätti? Ahvatles YL suhteliselt tagasisihoidlik positsioon VHF/UHF vallas (eriti viimasel ajal), võimalus olla uueks ruuduks või maaks paljudele korrespondentidele, samuti teiselt maalt töötamise kogemus. Lisaks veel Eesti välipäev raja tagant, mis tundus täiesti omaette väljakutseks - kas on võimalik häästi esineda, ehk võitagi.

Team oli vaatamata mõne mehe loobumisele piisavalt internationaalne: ES5MC, ES5MG, ES5PC, ES5QX, ES5RY, ES5RW, LS5YZ, SM0KAK, SM0OGX, YL2PA, YL2PR ja YL3AD. Läti esinduseks oleks kogu niisuguse ettevõtmise organiseerimine väga raske olnud. Tahaksin siinkohal tänu avaldada Alisele (YL2PA) ning Janisele (YL3AD), kelle toeta ja korralduseks poleks see ekspeditsioon sellisel tasemel toimuda saanud.

Koht Kuramaa rannikul, mõniteist kilomeetrit Ventspilsist kirdes (KO07UN), oli fantastiline - männimets, liivarand, täiesti omaette elamine Oviši majakakompleksi territooriumil! Majakas on vana ehitis - 19. sajandi algusest. Torn ei ole kõrge (36 m), ent piisavalt palju üle kõikjal laiuvate männimetsade, et pakkuda suurepärast vaadet ümbrusele ja merele. Eriti põnev oli öhtupimeduses, kui võis jälgida teisi ümbruskonnas plinkivaid tuletorne ning ka

Irbeni väinas ja Ventspils reidl virvatulukestena siravaid laevu.

Jöudsime Ovišisse 22.juuli öhtuks, seljataga pikavööti reis ning mõningad sekeldused piiril. Elasime täiesti omaette hoones, mis oli kunagi olnud nii majaka teenistuse tarbeks kui ka kitsarööpmelise raudtee jaamaks. Praegu ainuke majaka töötaja Peteris oli kuldaväärt inimene - tema abi ja väga soosiv suhtumine kõigisse meie ettevõtmistesse oli midagi niisugust, mida me vaevalt oleksime kusagil kodumaal kohanud ...

Antennidega olid meil algul üpris suured plaanid, mis aga elu realiteetide sunnil ometi lihtsalt üheks korralikuks set-upiks taandusid. Kogu selle kaadervärgi majakasse ülesmonteerimine oli ometi täiesti paras mägironimisharjutus, mis ilma eelneva insenerimöötö toeta (TNX to Helmut, ES5RAL) ning Tartus ettevalmistatud mastideta küllap poleks sellisel kujul korda läinud. Löppkokkuvõttes jäime täitsa rahule nii pika 2 m yagi (16 el. DL6WU) kui ka 2x22 el. 70 sm yagi tööga, oleks vaid levikuga rohkem vedanud. Saabudes tundus ju asi päris ilus olevat - 23.-ndal, veel enne kui 1,5 m parabool torni üles sai, töötasime 2 el. antennifeediga ligi 600 km otsa - SM3AKW. Välipäeva 23 sm tuuri ajal nii kauget sidet me ei saanud! Levi oli täesti kogu ekspeditsiooni ajal parajalt heitlik. Oli vaid üks väga hea leviga päev - 26. juuli. Põnevaim sündmus oligi selle päeva hommikul. Järjest enam hakkas 23 sm-l kuulda olema Lääne-Euroopa majakaid ning siis see tipphet tuligi - ON5NY ruudust JO10. Side kaugus oli väga fantastiline - 1420 km! See on arvatavasti pikim troposide, mis Baltimaadest 23 sm-l kunagi peetud on. See on ka esimene YL-ON side sel lainealal. Sama mees sai ka

70 sm-l kohe ära töötatud. Kahjuks oli ta ainuke nii kauge korrespondent, sest aeg oli Euroopa jaoks liiga varajane, mehed kas magasid veel või olid tööle läinud. 70 sm-l lisandus veel saksasi, ent see Belgia side jäi ekspeditsiooni naelaks kuni lõpuni. Sama päev töi meile ka hulganisti 50 MHz kontaktide (Es-leviga). Öhtul avanes kenasti ka 2 m, kus töötasime saksasi, poolakaid ja tšehe.

"Öötöölistele" jätkus kogu aeg tegevust meteoorsidedega (kaugeim ruut JN04). "Eksootikahuvilised" eesotsas Lassega (SM0KAK) pidasid Läti esimesed 10 GHz sided, neist pikim SM3AKWga (596 km). Kõik 10 GHz korrespondendid olid Rootsist. Siis kui veel levi oli, ei õnnestunud teiste tegijatega kontakti saada.

Välipäeva ajaks ei jätkunud püssirohu ei ilmal, levil ega ka aparatuuril. Mehed olid siiski täie eest väljas. Tugevamaks tormiks pööras 23 sm testi ajal, "kaussi" tuli lausa jõuga lisaköite abil kinni hoida. Mis levist seal enam rääkida... Hommikul 70 sm tuuri ajal hakkas tösiselt vihma sadama. Köige krooniiks vajus totaalselt ära 70 sm transverteri vastuvõtt, nii et pärast mõningast puttamist tegime testi FM käsijaama, ümbertehtud transverteri ning laiatarbe käsikkanneriga (vastuvõtul AM-režiimis!). Loomulikult jäi tulemus tublisti kehvemaks kui oodatud loodetud oli. Eelmise aasta suurtulemusele jäime punktisummas alla koguni poollega. Lõik aastad pole vennad!

Nädal Lätimaal mõödus kiiresti. Lahkumistes on alati pisut nukrust, sest midagi on jälle pöördumatult läbi saanud, aga ka lootust - midagi uut ja põnevat on kindlasti ees. Kas pole just niisugused sädemekillud need, mis meil endilgi ikka tuld katla all aitavad hoida?

Arvo Pihl, ES5MC

Lääne-Eesti amatööride III kokkutulek

Eesti raadioamatööride suvine kokkutulek. Lelles jää vihma töttu mõnevõrra poolikus. Laupäeva lõunaks olid oma apratuuri üles seadnud ka pakettaadiohuvilised, kuid vihm ja arvutid ei sobi kokku. Seepärast otsustati see teema uesti üles võtta Lääne-Eesti amatööride piirkondlikul kokkutulekul. Augusti keskel see peeti ES1OV/3 suvekodus Koktal. August oli tänavu tööliselt ilus ja soe suvekuu ning seepärast oli ka osavõtt aktiivne. Esimesed saabujad olid nagu alati hiidlased. Seekord esindas Hiiumaad mitu aastat hoogu võtnud Ivo (ES0NW). Muhust tuli Albert (ES0CB), Saaremaalt Maane (ES0HD), Toivo (ES0RTD) ning Ülo (ES0MK). Mandri esindajaid tuli Tallinnast, Raplast, Harjumaalt ja Pärnust. Avamisele saabus 30 inimest, kaks rohkem kui eelmisel aastal. Laagriplatsile seati üles ruumikas telk raadiojaamadele ja arvutitele. Antennimasti otsas olid 432 MHz 11 el. Tonna, 145 MHz 9 el. Tonna ja 3,5 ning 14 MHz Inverted V. Albertil oli kaasas lühilainetranssiiver, kuid hea levi töttu pühendati enamik aega VHF

bandidele.

Kui eelmistel kokkutulekul oli eesmärgiks huvi äratamine pakettide vastu, siis nüüd oli tegu juba teadmiste vastastikuse täiendamisega ja uue info hankimisega. Vahetati amatöörradio teemalist arutiprogramme ja tutvustati nende kasutamist. Huvi äratas hiljuti Internetist saadud pakettide programm FLEXNET, mis võimaldab luua pakettsidet ilma TNC või raadiomodiemi abita. Vajalik on FM jaam ja multimeediaarvuti, mis on varustatud Sound Blasteriga ühilduvaga helikaardiga. Modemi tööd emuleerib FLEXNET programmiliselt. Proovitud on kiriust 1200 boodi. Kirrusel 9600 boodi on vaja FM transiiverit täiustada. Ise tuleb valmistada vaid ühenduskaablid ja lihtne transistorvõti FM jaama juhtimiseks. Täpsem info on Kuidol (ES3AAC). Lökke ääres tekkis öhtul elav arutelu Lääne-Eesti pakettide võrgu kujundamise üle. Peeti otstarbekaks esialgu arendada trassi Tallinn - Kuressaare, millel on seni puuduvaks lüliksi Rapla - Märjamaa piirkond. Kui õnnestuks Märjamaale mõne kõrge

masti otsa paigutada pakettide jaama antenn, saaks trassi arendama hakata. Et õigest otsast alustada, oleks vaja Eesti pakettide võrgu asjatundlikku projekti. See küsimus on aga juba laiemale ringile.

Kokkutuleku programmis oli ka "rebasejahi" võistlus 3,5 MHz lainealal ja vikiortiini pakettaadio teemal. Kogu kokkutuleku aja toimis aktiivselt 145 MHz side Eesti amatööridega. Tehti ettepanek pidada "rebasejahi" võistlus edaspidi 144 MHz lainealal. Kui teha käsijaamale väike suundantenn, ongi peilingaator valmis. Oleks põnevam, osavõtjaid rohkem ja häireid vähem.

Tuleva aasta Lääne-Eesti kokkutuleku kohta arvati, et mõtet oleks seda teha nädal

enne või pärast ERAÜ kokkutuleket Pärnus.

Koht võiks olla sama.

Ettepanekud palun saata: Postkast 3454,

Tallinn, EE0090; eetri kaudu 145,500 MHz;

E-mail - enn@amibox.fido.ee.

Enn Liivrand, ES1OV, suviti ES1OV/3

Teolan Tomson, ES1AO

Eesti raadioamatööride sõjajärgne arengulugu 4.

Parim DX-meest stardiperioodil oli Aleksander Pankov (UR2AK), kes oli Jõhvis Aerofloti radiist, pidi aga perekonnatüli tagajärgede välimiseks kolima UA9-sse. Edaspidi hõivas parima DX-mehe positsiooni Karl Kallemaa (UR2BU) ja mitte ainult lühilaineil. Tema on Eestis esimene Cubical Quadi ehitaja (1959), esimene tegeliku 144 MHz side pidaja (OH1NLiga, pealegi aurooraga, 1959) ja esimene mitmekorraselise ULL antenni ehitaja. Ground Plane võttis esimesena kasutusele Enn Lohk (UR2AR) 1957.a. Esimene sõjajärgne välipäev peeti traditsiooniliselt Porkunis 1957.a. 38...40 MHz lainealal, aga ilma eduta.

Tehnika poolelt oli maailmas selleks ajaks muutus. USA-s oli tekinud raadioamatööre teenindav raadiotööstus. Firmad Collins, Hammarlund jt. ehitasid ning turustasid vastuvõtjaid ja saatjaid, sõjaaedged universaalvastuvõtjad hakkasid kasutusest kaduma. Eestis tuli leppida vana maha kantud sõjaväavarustusega, mida aga oli suhteliselt lahedasti saada. Põhjuseks oli nende muaarkate. See värv oli ilus kuid krobeline, ei lasknud maha pühkida (tuumasöja ootel eeldatavalalt radioaktiivset) tolmu ja kogu varustus vahetati välja. Küllap ka USA-s.

1958.aastal ilmus A.Ierotamme "Raadioamatööri käsiraamat" kordustrükk, kuid see oli täiendatud ainult olmeelektronika

poolelt. Saadavaks tulid mõned Saksa

DV-s välja antud saksakeelsed raadioamatöörile käsiraamatud ja ajakiri "Funkamatör".

4. Kuldsed kuuekümnendad (1960-1972)

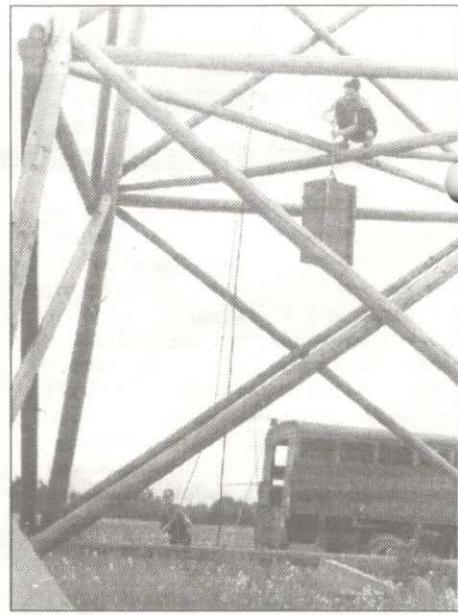
Sellel perioodil ei ole ühest tausta. Kümnendi esimene pool kuulus Rahvamajandusnõukogu alla, mil majandus Eestis igati ülesmäge läks ja kuni Tšehhoslovakkia okupeerimiseni ka suhteline vaimuvabadus valitses. Hrustshovi kukutamine ja sellele järgnenud ENSV RMN likvideerimine tähendasid ühiskondliku taandarengu algust. Aga see oli vaikne vaibumine, mis ei paistnud esialgu kusagilt silma. Et ameeriklased jõudsid venelaste asemel esimesena Kuule, sellest oli veel vara järeltdusi teha.

Sportlikus mõttedes oli see eduka arengu aeg. See oli SSB ajastu. Seda evitati suure sportliku entusiasmiga ja raadioamatööride arenenud solidaarsusega. Eestis esimene SSB side pidas UR2AR 7.jaanuaril 1960. Talle järgnesid UR2CW, UR2AO ja UR2KCA (faktiliselt UR2AW). Asi oli uus, see oli otsustav tehniline murrang. Foneside efektiivsus töosis mitmekordsest ja SSB kujunes valdavaks tööliigiks. Omakorda põhjustas see revolutsiooni (raadioamatöörile) raadiotööstuses. SSB evitamise pinnal kujunes tihe kontakt kuid

ka konkurents Moskva raadioamatöörile. Leonid Labutin (UA3CR) kujunes SSB organisaatoriks ja NSVL liidriks SSB töös, kuni Enn Lohk (UR2AR) ta sellelt positsioonilt lõplikult kõrvale tõrjus. Seeest pidas Moskva keskraadioklubi Ennu WAZ-SSB kinni seni, kuni UA3CR jõudis oma QSLid kokku korjata ja esimene olla...

1961 töösteti radiosport spordi ausse ja see oli stiimuliks raadioamatöörile aktiivsusle. Meistersportlasi pole mõtet üles lugeda, neid oli õige mitmeid. Rahvusvahelise meistersportlase tiitlini jõudsid (hiljem) Vjatsheslav Krivoshei (UR2QI), omal ajal NSVL LL tippu kuuluv mees, ja Vello Priiman (UR2QD). Alates 1965. aastast peeti igal kevadel väga prestižseid Balti konteste Eesti, Lätvi ja Leedu vahel. Ilmsest survest hoolimata sinna teisi juurde ei võetud. 1963. aastast hakati pidama SSB bülletääne 3,5 MHz-il (varem peeti neid 7 MHz-il AM-il) ja korraldamata 3,5 MHz Eesti miniteste, mille eesmärkideks oli valmistada noori ette LL võistlusspordiks ja Eesti meistrivõistluste korraldamiseks. See periood kulmineerus 1972. aastal, mil Enn Lohk (UR2AR) ja Tõnu Elhi (UR2DW) töötasid Franz Josef Maa DX-peditsioonis kutsungiga UK1ZFI (13 000 QSOd, sel aastal maailma parimaks peetud ekspeditsioon) ning Teolan Tomson (UR2AO) saavutas esimesena N.Liidus hinnatava 5BDDXCC diplomi (nr.141 üldarvestuses).

(Järgneb)

Kaks pilti välipäevast Kellavere mäel 1964. a. juulis. Osalejad: Tõnu Elhi (UR2DW), Rein Marka (UR2RLS) ja Jaan Nikker (UR2GZ). Esimesel pildil on Tõnu triangulatsionitorni tipus sidet pidamas, teisel vinnatakse torni aparatuuri ja akusid.

Tolleaegne aparatuur: 144 MHz - konverter lampidel 6S17K, 6S3 ja 6S4 + "sabapilliks" paarkümmend kilo raske patareillampvastuvõtja KV-M (tuntud ka kui "Purga"), saatjaks lennukisaatja RSI-U (lõpplamp GU-32) ning Tõnu enda ehitatud AM lampaatja, millel erilise uudsusena transistormodulaator (mis aga esimestel tundidel maha põles).

432 MHz - I.Ottosoni skeemi järgi Tõnu ehitatud parameetrilise stabiliseeringuga ostsillaator/regeneratiivdetektor lambil 6N3P, mis oli ühendatud otse antenni aktiivelementiga ning kaabli kaudu operaatori juures asuva madalsagedusplöökiga. Sidet sai hästi! Fotod: ES3GZ

Hellar Pagi, ES1HI

Vaese mehe 144 MHz jõuvõimendi

Eesti välipäevast osavõtjate aruandeid sirvides on näha, et välismaalased võivad varsti erilise vaevata hõivata kõik kohad esikümnes. Põhjus ei ole mitte meie poiste kehvemas sidepidamisoskuses, vaid n.ö. jõupoliitikas.

Välismaalased, mõned erandid välja arvatud, kasutavad CW-I ja SSB-I võimsusi 100-600 W ja antenne alates 7 m pikkustest Long Yagidest kuni 16x23 elemendiliste monstrumiteeni välja. Meie meestel on samal ajal jõudu 2,5 kuni 30 W ja antennid "J" või paremal juhul 10-12 elementi DL6WU. No comments! Ka meil on vaja käiku lasta "raskekahurid". Loomulikult litsensiga lubatud piires.

Allpool esitamegi kuni 150 W võimsusega kahe meetri transistorlõppastme skeemi ja iseehitamiseks vajalikud andmed.

Selle PA-ga saate oma "käskabula" sääsepirina teha tunduvalt mahlakamaks. Nüüd on just paras aeg see jõukarp valmis teha, jõub enne uut välipäeva veel proovidagi. Selle ehitamine peaks olema igaühele jõukohane. Tuleb ainult kinni pidada klassikaliste ultralühilaineaparatuuri montaaži reegliteid - lühikesed juhtmed jne. Skeem on igapidi proovitud ja katsetatud, autor kasutab seda probleemideta juba 10 aastat.

PA on mõeldud CW, SSB ja FM signaalide võimendamiseks. Võimendi kataab on ilma järelhäälestuseta 1 MHz laiuse sagedusriba. See tähendab, et kui häälestate võimendi maksimaalvõimsusele SSB sage-dustel, siis FM alal võimendus langeb, mis iseenesest ei olegi paha, kuna FM-il ongi lubatud võimsus üksjagu väiksem.

Võimendi võimendustegur on 8...9 dB (7,5 korda). Andes sisendisse ca 20 W, saate antennikaablisse ligikaudu 150 W. Transistori algvool on 300...500 mA. R* tuleb valida optimaalse algvoolu saavutamiseks. KT971A võib asendada

transistoriga KT931A. Väljundvõimsus langeb siis 80 vatini.

HÄALESTAMINE

Alguses juhituge võimendi sisendisse 2...5 W võimsusega 144,3 MHz signaal. Häalestades sisendkondensaatoreid jälgige kollektori voolu teket. Kui see töuseb 2...3 amprini, häalestage ka väljundelemente, seejärel uesti sisendist jne. Kui väljundis on saavutatud maksimaalne pingi (mõõdetuna antenni ekvivalentil), anda sisendisse suurema võimsusega signaal ja ETTEVAATLIKULT !!! viia häalestus lõpuni. Kord välja häalestatuna töötab võimendi stabiliseerit ja hiljem praktiliselt ei vaja järelhäälestust. Ilmastik PA tööl möju ei avalda. Harmooniliste sageduste maha-

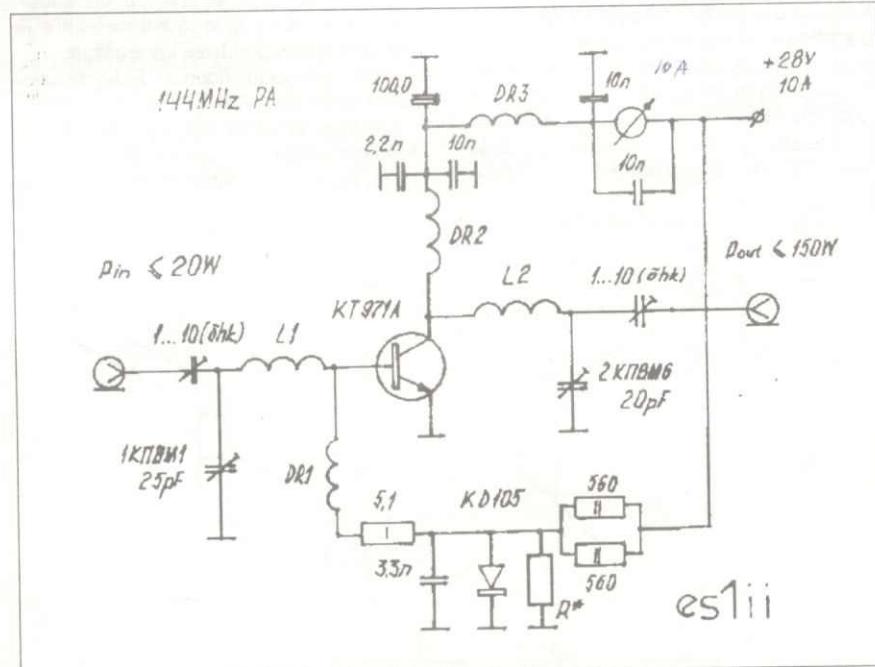
surumine ilma täiendavate filtreideta on hea.

Poolide andmed:

- L1 - 3 keerdu, ø 8 mm (sisemine), pikkus 22 mm, traat 1,0 mm
- L2 - 3 keerdu, ø 10 mm (sisemine), pikkus 25 mm, traat 1,5 mm
- D1,2,3 - 4 keerdu, ø 5 mm (sisemine), samm 1 mm, traat 0,6...1,0 mm.

Transistori optimaalse soojusrežiimi tagamiseks on soovitatav kasutada radiaatori jahutamiseks ventilaatorit. Diood KD105 tuleb monteerida selliselt, et sel oleks termokontakt transistori radiaatoriga (valge silikoona pasta kaudu).

Võimendi võimendiks, kuid ärge unustage ka töika, et parim võimendi on siiski hea antenn!

Teolan Tomson, ES1AO

Lühilaine raamantenn

Olen 14, 21 ja 28 MHz lainealal enamasti kasutanud Cubical Quadi, mis on kahtlemata hea antenn (ühesuunalise kiurgusega ja võimendusega 6...8 dB dipooliga võrreldes). Paraku on see märkimisväärse tuuletakistusega ja vajab remonti 3-4 aasta järel. Arrestades enda vanust (63) ja sellest johtuvat tulevastel antennitöödel, pidasin vajalikuks Quibical Quadi taanduda ja ehitada midagi püsivamat. Otsus langes (põõratava) raamantenni kasuks ja pettuda mul ei tulnud. Et see antennitüüp ei ole üldlevinud, toon sinjuures selle kirjelduse, lootuses, et rakendatud ideed mõnele kollegile kasulikud olla võivad.

Raamantenn (joonis 1 E) on kahe-suunalise kiurgusdiagrammiga, 2 dB

võimendusega dipooli suhtes ja sisend-takistusega 100-120 oomi. Kõige täpsemalt on selle omadused kirjeldatud [1]. Röhutan seda, et erinevalt dipoolist on selle antenni (antennitraadi) füüsiline pikku lainepekkusest ($\lambda = 300000/f$) suurem ja antenni perimeeter on

$$l = (1.02 \dots 1.1) \lambda$$

Täpsem traadi läbimõõtu arrestav arvutus on esitatud [1], kuid 14 MHz raami tuli mul eksperimentaalselt ikkagi ca 0,5 m võrra pikendada. Ehitasin 14 ja 18 MHz raamid, pidades kõrgemaid sagedusi paari eeloleval aastal sidepidamiseks perspektiivituiks. Küll on raamiga ühildatud 144 MHz suundantenn, aga see pole käesoleva kirjutise teema.

Raamantenni elektrilistest omadustest

veel nii palju: antenni kuju pole oluline, polarisatsioon on määradud toitepunktiga ja kahekoruselisena peaks tal olema ka dipoolist madalam kiurgusnurk vertikaaltasapinnas (DX-töö eelis). Raamantenn on väga hästi sobitav 50-oomise koaksiaalkaabliga, kui kasutada joonisel 2 näidatud ferriitrafot (2 kokkukleebitud röngast K 20x10x5 mm, $\mu=50$). Mähise sektsooniid I, II ja III on keritud (tefloonisolatsiooniga) paralleelsetest traatidest à 12 keerdu 18 MHz ja 16 keerdu 14 MHz. Tefloonisolatsiooni jäikuse töött soovitud köidist teha ei õnnestunud, kuid sellele vaatamata osutus sümmetreerimine täiuslikuks (joonis 3). Oletan, et kapronisolatsiooniga mähisestraat köidisena oleks veel parem, kuid kogu trafo tuleks siis parafinis

immutada. Trafo sobitab teoreetiliselt 50 oomi $\times (1,5^2) = 112,5$ oomi ja tõepooltest - saatja väljundi seisulainesuhe oli SWR=1,2 ilma igasuguse täiendava sobitamiseta. Koduvalmistatud väljatugevusmõõturi abil kauguselt mõõdetud suunadiagramm (joonis 3) on kui "raamatust maha kopeeritud". Külgmiste miinimumide signaal oli 2% maksimumist, aga siin võib mõõturi mittelineaarsus tulemust ilustada. Vastuvõtl kontrollides oli miinimumi väärthus 4-5 S-palli.

Ehituslikus osas kasutatud võtted selguvad joonisel 1 A...D. Mõõte ma ei esita, sest olenevalt ülemiste varraste nurgast ei tarvitse need olla üheselt määratud.

Mast on 4,5 m pikkune duralumiiniumtoru (kõrgushüppeteivärs). Ridvad R on tehtud noortest saledatest (tiheda metsa all kasvanud) kuuskedest. Parimad on need, mis just ära kuivama hakkavad (pool-easad). Kuusk on tugev, kerge ja sale. Lisa-saledust saab veel hõöveldades. Kaitseks ilmastiku vastu on soovitat ridvad katta kaks korda pinoteksiga või immutada parafinis. Mädanemisele aldimad on alumised horisontaalsed ridvad, aga need on ka kergemini ligipäästavad ja hooldatavad. Ridva jämedam ots ($\varnothing 3 \dots 4$ cm) on kreissaega 15-20 cm pikkuses lõhki saetud (joon. 1 C) ja põikpoldi ($\varnothing 5 \dots 6$ mm)

abil ühendatud 30-40 cm pikkuse alumiinium-karprauast (40x20x2 mm) kinnituskarbiga (joon. 1 A,B). Karbi põsed fikseerivad ridva asendi, nii et piisab ka ühest kinnituspoldist. Kinnituskarpe on kolm. Sirge karp (joon. 1 A) kinnitab masti külge kaks alumist ritva. Karpi mastiga ühendav klamber (seesmised augud!) joonisel kujutatud ei ole.

Joonis 1 B kujutab ülemisse kinnituskarpe nende ettevalmistavas olukorras: karbi põsed on läbi saetud. Järgmisse operatsioonina painutatakse ühe poolte põse nurgad väljapoolte (joonisel 1 B punktiiris) ja kogu karp 60-30 kraadi vörra kokku noolega näidatud suunas. Välja painutatud põse nurgad kattuvad vertikaalse karbi põskedega (joonis 1 D). Need puuritakse koos läbi ja needitakse. Julgestuseks olen moodustuvu "põlveõndla" veel epoksiidvaiku täis valanud. Ülemise sõlme kinnitus mastiga vajab kindlasti kaks ühenduspolti, ridva kinnituseks piisab ka ühest. See sõlm on ühe mujalt lagunema kippunud "kuubi" üle elanud ilma igasuguse defektita ja seega kestvus praktikas kontrollitud.

Antenni üldvaate (joonis 1 E) kohta selektuseks veel nii palju:

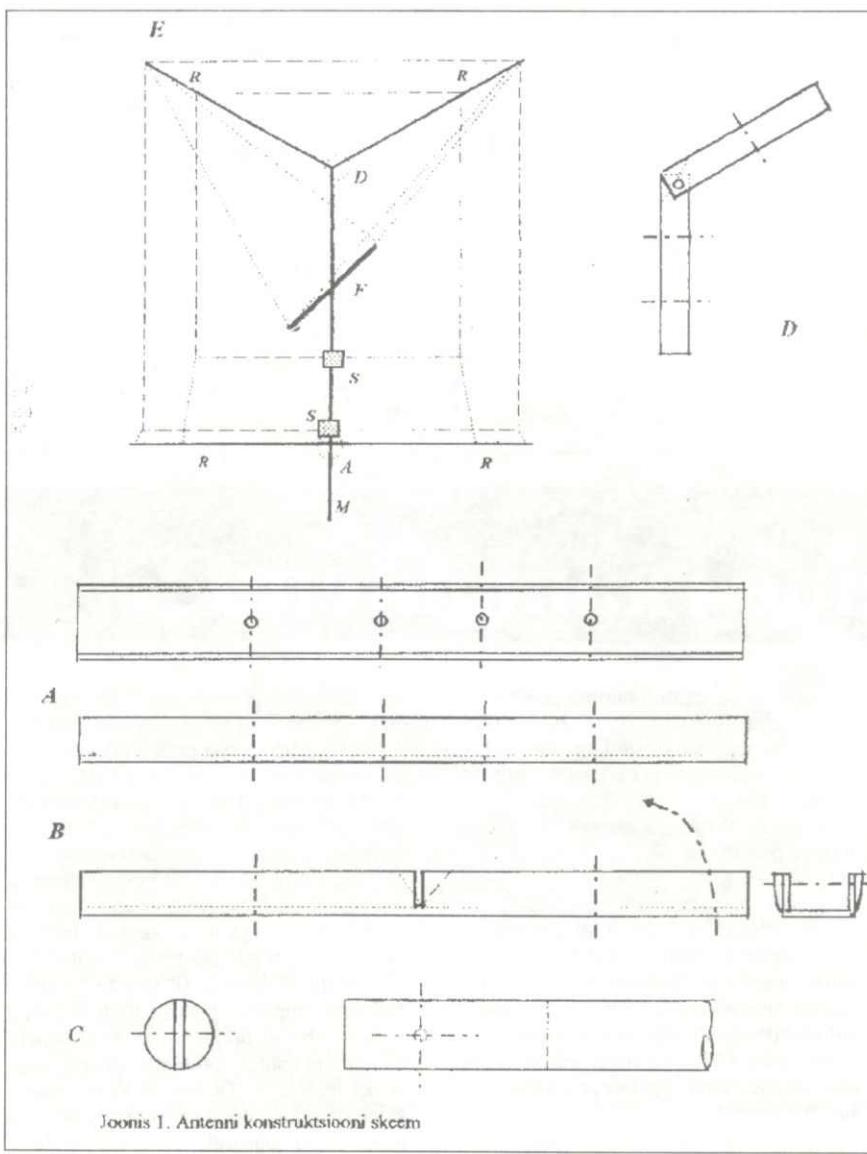
Täisjoon tähistab masti ja ritvu. Pikad kriipsud tähistavad antennitraitri ($\varnothing 1,5$ mm). Punktirjoon tähistab tamili, mis on

päikese (ultraviolettkiirgus!) ja vee toimele parima vastupidavusega. Röhutan raami tasapinnaga risti oleva toe F (suvaline 2...3 m pikkune ritv) tähtsus: tömbitsate abil tuleb raamile ruumilise jäikus kindlustada.

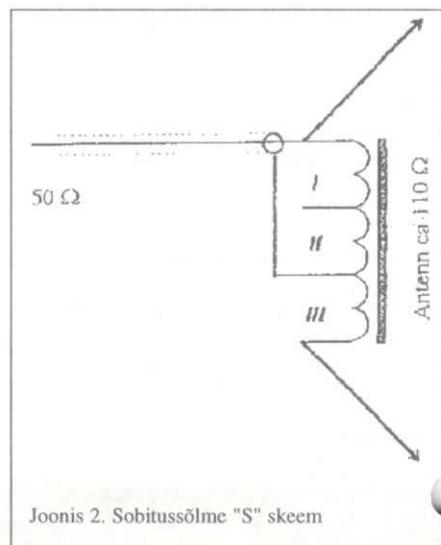
Seadistus toimub saatja väikese võimsusega kandevlainerežiimis. Seisulainet jälgides tuleb antennitraitile õige pikkus sobida. Antenni resonants vastab SWR minimaalsele väärusele. Traat tuleks pisut pikem projekteerida, et seda häälestuse käigus kärpida.

Praktilised resultaadid: subjektiivne mulje vörreldes senise 18 MHz dipooliga - **suurepärane**. Tösi, raam on dipoolist 5 m kõrgemal (ca 13 m). Subjektiivne mulje vörreldes senise 14 MHz Cubical Quadiga - **enamvähem sama**, teravat vahet ei ole tunda. DX suhtes olen pühapäevaamatöör ja neid nimelt otsida ei viisi. Kaug-Ida, USA ja Aafrika jaamu olen raamiga kolme katsenädale väitel korduvalt töötanud, muid kontinente pole ette juhtunud. Tuule surve reduktori ja antenni kinnitusele on tõepooltest oluliselt vähenedud.

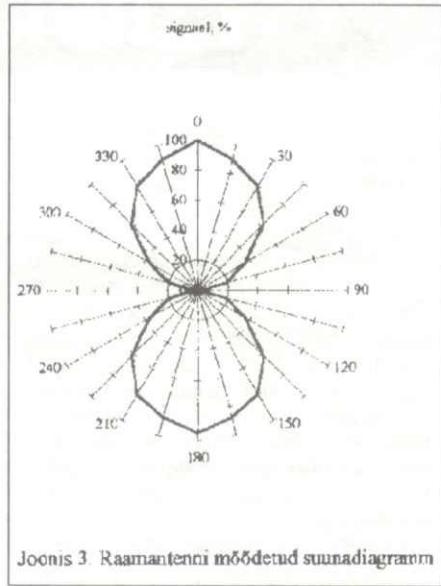
Viide 1. Z.Benkovski, E.Lipinski. Ljubiteliskei antenni korotkii i ultrakorotkit vln. M., Radio i svjaz, 1983.

Joonis 1. Antenni konstruktsiooni skeem

Joonis 2. Sobitussõlme "S" skeem

Joonis 3. Raamantenni mõõdetud suunadiagramm

ULL lokaatorisüsteemid

Ultralühilainetoimkond on jälle hakanud pidama arvestust, kui palju ruute on keegi töötanud ja millised on iga leviliigi puhul pikimad sited. Sageli on aga kuulda kurtmist, et andmeid on raske esitada, sest pole arvestust peetud. Suureks abiks võiks siin olla eelmisel leheküljel toodud kogu Euroopat ning osa Aasiat-Aafrikatki kattev lokaatorikaart. Seal on hõlpus töötatud ruute kokku lugeda ja sinna uusi juurde märkida. Eri värvilistatega võiks teha vahet tropo-, auroora-, Es- ja MS-sidel.

Algajale selgituseks: praegu laialt kasutusel oleva nn. Maidenheadi süsteemi järgi jagatakse maakera 324 suurruuduks e. väljaks (field) - igaüks 20 kraadi lai ja 10 kraadi kõrge. Tähistatakse neid lokaatori kahe esimese tähega, nt. KO.

Suurruut jaguneb 10x10 ruuduks (square) - igaüks 2 kraadi lai ja 1 kraad kõrge. Numeratsioon algab suurruudu alt vasakult.

Lokaatoris tähistavad ruuti suurruudu kaks tähte ja veel kaks numbrit, nt. KO28. Neid ruute peetakse silmas edetabelites jm.

Ruut jaguneb 24x24 väikeruuduks (tähestiku tähtede arvu järgi) - igaüks 5 minutit lai ja 2,5 minutit kõrge. Neid tähistavad lokaatori kaks viimast tähte alljärgnevalt:

AX	BX	CX	...	VX	WX	XX
AW	BW	CW	...	VW	WW	XW
AV	BV	CV	...	VV	WV	XV
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
AC	BC	CC	...	VC	WC	XC
AB	BB	CB	...	VB	WB	XB
AA	BA	CA	...	VA	WA	XA

QSL-kaardile märgitakse lokaatori nii: LOC KO28JX. Kui on kirjutatud QTH-loc või QRA-loc, on tegemist varem kasutatud

(mõnelpool kasutatakse seda praegugi) nn. Euroopa lokaatorisüsteemiga. Seal tähistavad sama suurt ruutu ainult kaks tähte (kaardil ülapool nüüdset tähistust - MS = KO28). Ruudud jagunevad 10x8 väikeruuduks (1-80), neist igaüks veel üheksaks:

h a b
g j c
f e d

Euroopa-lokaatori puuduseks on see, et sama ruut kordub teatud vahemaa tagant. Nt. ruut EX on Norras, Põhja-Aafrikas, Usbekis, Siberis jm.

Arvutiprogrammide või vastavate tabelite abil on võimalik ühest süsteemist teise minna. Nt. KO28JX = MS04b.

ES3GZ

VHF WORKSHOP ja pilk välipäeva kohtunikekogu köögipoolle

Olen üritanud kahel viimasel suvisel kokkutulekul teha nagu vanasti n.ö. ULL seminari, kuid kahjuks on see soov mölemal korral aia taha läinud. Proovime nüüd siin. Välipäevast osavõtjad olid eelmine aastate suhteliselt hea leviga ära hellitatud. Nüüd liikus välipäeva ajal meist üle ilmafront, mis levi ära rikkus. See kajastus ka tulemustes. Osavõtjad oli eelmine aasta 286 asemel 154 ja kõige pikem side oli mõödunud aasta maksimaalkaugusest ca 500 km lühem. Esindatud oli 44 ruutu (vt. kaarti).

Osavõtjad jagunesid järgmiselt: ES - 61, OH - 32, SM - 37, DL - 2, UA - 6, UA2 - 1, EU - 3, SP - 2, LY - 5 ja YL - 6. Mõödunud aastal oli väljas 75 ES-jaama.

TOP TEN pakutud tulemuste põhjal:

A-klass

- OH2BNH 30118
- YL2KA 23408
- OH2AXH 22904
- ES5RJT 21392
- ES1CW 19043
- ES1MM 17485
- OH2JIZ 16888
- ES6QB 16629
- OH1LUI 15868
- ES3BM 14623

B-klass

- ES2RJ/8 92159
- SM3AKW 64671
- ES1OX/3 59371
- SM3BEI 47875
- YL3AG 45321
- ES1DF/2 29502
- ES2AAG 27811
- ES2XM 23913
- EU1AA 17790
- YL2AJ 16509

C-klass

- YL1A 110292
- ES0ZA/0 69420
- ES2WR/8 49817
- ES6TDA/6 17290
- SK5CG 15871
- ES3KL 13310
- ES1WQ/3 12025

D-klass

- EW5R 4000
- EU5R 1478
- UA1WCF 699

Tuleva aasta välipäevani ei ole jäanud eriti palju aega. Püüame sel aastal tehdud vigastest üht-teist õppida.

* Kui tahate kuhugi välja sõita välipäeva pidama, leppige juba enne kokku sihtpunktide maavaldagaga. Sel aastal juba olid mõned ekstsessid, mis siiski õnnelikult lõppesid.

* Paljud arvavad nähtavasti, et tiitellehite pole aruavad osa ja ei vaevu seda esitama või täidavad väga lohakalt. Tiitellehel näidatakse andmed aparaatu ja antennide kohta ning võistlusel saavutatud tulemused. Välismaalaste suhtumine sellesse on hoopis parem. Tuuakse ära isegi kuulumine linna või regiooni raadio klubisse jms. Andmed tuleb esitada igal juhul, olgu see siis spetsiaalsel blankitel või paberilehel. Et oma WW-lokaator peale logilehete ka

Pakutud pikimad sited:

144 MHz

CW YL2KA-SK3MF 739 km
SSB YL1A-DL3BQA 675 km
FM YL1A-OH6MSZ 553 km

432 MHz

SM3AKW-YL3AG 715 km
YL1A-SM3AKW 596 km
YL1A-OH6MSZ 533 km

1296 MHz

YL1A-SM3BEI 488 km
SM3AKW-SM3BEI 156 km

tiitellehele kirjutatakse, on endastmõistetav. On see ju sidepunktide arvutamise lähte-koht ja jaama aadress/asukoht võistluse ajal.

* Üks imelik tähelepanek - ei osata teha vahet v ja w vahel. Ja mis veel imelikum - mõned amatöörid on aruanedes oma WW-lokaatori salastanud. Pole seda kuskilt leida, ainult korrespondentide aruanetest. Aga kas neid võib uskuda? Lokaator on kontrollnumbris osa, järelkult peab see ka aruanedes olema. Muidu tuleb aruanne hüljata ja osavõtja seega diskvalifitseerida.

* Sidepidamisel tehtud vigade eest trahvitakse mõlemat korrespondenti IARU Region 1 VHF komitee soovituste kohaselt. Kutsungis ja kontrollnumbris tehtud vigade eest vähendatakse arvutatud punkte järgmiselt: 1 viga - 25%, 2 viga - 50%, 3 viga - 100%. Valesti vastu võetud lokaatori või 10 minuti ületava ajavea puhul see side annulleeritakse.

* Ka kordussidede ajal tuleb kontrollnumbris saata oma lokaator. Ärge üritage kordussidel välismaalaastega piirduda ainult RST-ga. Nad peavad mängureegleist väga pedantselt kinni. Iga kordusside puhul tuleb vastuvõetud lokaator uesti kirjutada, kuigi e kuskil eespool juba esineb. Juhtub nii, et algul võeti lokaator valesti vastu, hiljem aga õigesti. Kui kirjutada valesti võetud lokaator igasse kohta, lähevad maha kõik sited selle korrespondendiga.. Ja veel, kui lokaatorit pole, tähendab et kontrollnumber on poolikult vastu võetud.

* Nagu on näidanud igakuides aktiivus-testid, ei oska algajad amatöörid aruannet õigesti täita. Toome siin ãra õigesti tädetud aruande näite. Kellaag Eesti-sisestel võistlustel on kohalik tsooniaeg. Kõigil rahvusvahelistel võistlustel tuleb kasutada

1996.a. Septembris kuu ULL võistlusaruanne									IK. 113
Kutsung: ES2RJ Band: 144 QTH-loc: KO29DM Date: 03.09.96 Max QRB 600 KM									
Eesti aeg	Korrespond.	Antud	Saadud	QTH-loc	Mode	EMV	AT	F	Bonus
2004	ES3TBD/3	59	59	KO29JA	FM	56	56	56	300
05	OH2AV	59	59	KP24DF		-	79	79	
06	ES1CW	59	59	KO27HK		14	14	14	300
07	ES1TAW	59	59	KO29HJ		17	17	17	
07	OH2DKF	59	59	KP24PP		-	129	129	
08	ES1DF/2	59	59	KO29GG		32	32	32	300
08	OH2AZR	59	59	KP24EF		-	22	22	
09	OH2ET	59	59	"					
09	OH6QR	59	59	"					
							191	191	
				KP24D1		-	93	93	
				KO29PN		137	137	137	300
JO	OH5DBI	59	59	KP31LA		-	206	206	
J1	OH2BNH	59	59	KP24LG		-	84	84	
↓	ES1TCG	59	59	KO29ID		15	15	15	
21 03	ES2EOT	59	59	KO38ES		123	123	123	
						897	4278	4278	1800

Operaatori allkiri

UTC (ex GMT) - rahvusvahelist koordineeritud aega (Universal Time Coordinated). Eesti tsooniajast on see suvel kolm, talvel kaks tundi järel.

* Kui juba võitsite võistlusest osa, püüdke aruanne varakult ära saata. Aruannet rahulikult kirjutades välidle palju vigu. Seekord olid Eesti amatööride välipäeval aruanded visad laekuma. Veel paar päeva enne augusti lõppu oli 61st aruandest saabunud ainult 25.

* Ümbrikus pealdisega "Raadioamatööride

post. Tasuta" on aruandeid saata kategooriliselt keelatud. Nii võib saata ainult QSL-e.

* Selles numbris on avaldatud 2 m PA kirjeldus. Võtke ehitamine käsile. Muidu jääme tulevasel välipäeval jänil!

* Kui kellelegi on mõni ülemäärase tänavuse sel välipäeval tehtud foto, saatke allakirjutanule fotoreportaaži koostamiseks ja ka "ES-QTCs" avaldamiseks.

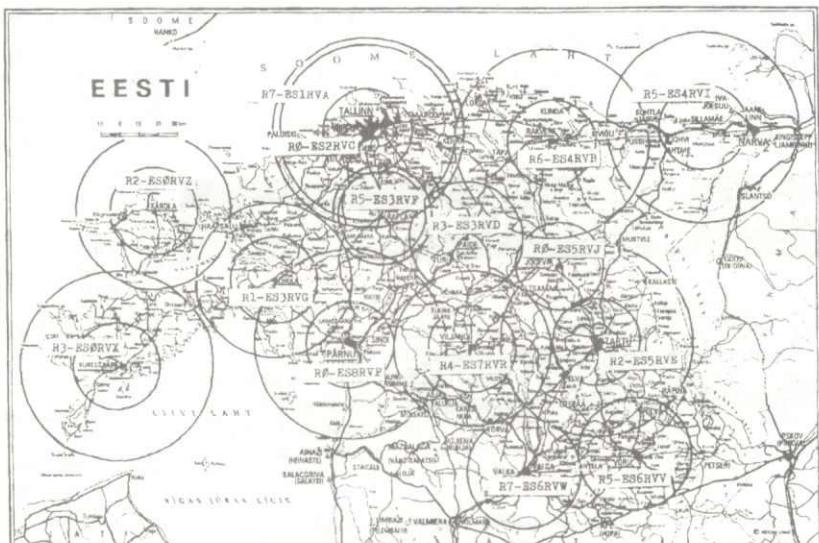
73! Edukat DX-ide püüdmist!
Heiki, ES1AW

IDEAALMAASTIK 1.

Lisatud kaardil on esitatud ES VHF (2 m) vahendusjaamade võimalik (optimaalne) paigutus ja eeldataavad levialad, jaamade sageduskanalid ning kutsungid. Kaardil märgituist toimivad kolm (ehitatud kontuurjoonega): TLN - ES1RVA (R7), TBS - ES2RVC (R0) ja RPL - ES3RVF (R5). Nendest ES2RVC on praktiliselt ES1/ES2 kutsungipiirkonna reserv.

Kõigil ülejänuil on selline tehniline valmidus (aparatuuri olemasolu, kvalifitseeritud hooldajad), et kaardi ideaalmaastik võiks 1997.a. kevadel koos antenniilmade tekkimisega õitsel puhkeda. Ees on sügis ja talv, peaks olema igati sobiv aeg midagi ühiselt korda saada ja korralikult "kevadkülviks" valmistuda. Viivitamine on kurjast - lätlased on ärganud - lisaks Riias juba töötavale kahele repiitritele (R4 ja R6) võib kohe-kohe tulla lisa muudest paikadest ning olukord Lõuna- ja Kagu-Eestis muutub kniidiliseks. Selles mängus maksab reegel - kes ees, see mees... Leedus on 2 m repiitrite vörk peamiste magistraalteede ulatuses juba töövalmis.

Toodud R-kanalid on paikkonnas maksimaalselt võimalikud. Arvesse on võetud häireallikaid põhjast (OH), läänest (SM) ja lõunast (YL). On täiesti võimalik, et pärast ühe või teise jaama käivitamist tekib vajadus võtta kasutusele suundantennid või piirduva reflektori(te) asetamisega häire suunas. Juba ette on põhjust arvata selliste probleemide tekkimist saartel (KRD ja KRS), Virumaal (RKV ja SLM) ning Viljandis (VLJ) kanalil R4.

Eestimaa maastikul on päris tüüpiline keskmise leviala liikuvate jaamade (/M) (25 W + 5/8 varrasantenn) ja vahendusjaama asukoha linnas-asuldas asuva käsijaamaga (2,5 W + 1/4 varras) ca 25 km. Erandiks on Tallinna ES1RVA suhteliselt kõrgema antenni (95 m agl) töltu. Selle jaama kasutamine Narva-Tartu-Pärnu-Haapsalu maanteedelt peaks olema kindel vähemalt 50 km

kauguselt, Tallinna vanalinnas ca 0,5 W käsiraadioga.

Repiitrite ehitamisel tekkivaid tehnilisi probleeme loogika/ID osas võivad hea nõuga aidata ES3RIX, ES5PC ja ES6RGY. Muud mured saab esitada allakirjutanule. Head pusimist, härrased - on täitsa tagumine aeg!

Arvo, ES1CW

Eesti ultralühilainevõistlused

Juuni

144 MHz

EMV

	AK	F
1. ES2RJ	4212	1. ES2RJ 12677
2. ES3BM	4105	2. ES1JL/2 5944
3. ES3TBQ	3911	3. ES3TBQ 5623
4. ES2AAG	3062	4. ES6TB 5454
5. ES6TB	2595	5. ES1DF/2 4948
6. ES1AW	2561	6. ES7TA 4128
7. ES1JL/2	2460	7. ES3BM 4105
8. ES0IC	2418	8. ES2AAG 4100
9. ES1DF/2	2201	9. ES1AW 4025
10. ES1AAP	1489	10. ES0IC 3932
11. ES1TEP	891	11. ES1TAW 3437
12. ES1TBR	876	12. ES1AAP 1885
13. ES6TAK/6	589	13. ES1TBR 1108
14. ES6RFC	540	14. ES6TAK/6 589
ES 6TAP	540	15. ES6RFC 540
16. ES6TDA	530	16. ES6TAP 540
17. ES0LWL	360	17. ES0LWL 360
18. ES0RX	330	18. ES0RX 330
		19. ES0RX 330

Pikim side ES2RJ - SK2BG 513 km

432 MHz

EMV

	AK	F
1. ES1JL/2	1040	1. ES2RJ 9499
2. ES2RJ	1009	2. ES2AAG 6032
3. ES2AAG	940	3. ES1JL/2 4146
4. ES1DF/2	932	4. ES1DF/2 3780
		5. ES3BM 2234
		6. ES1DF/2 1427

Pikim side ES2RJ - SM2DXH 539 km.

Juuli

144 MHz

EMV

	AK	F
1. ES1DF/2	3235	1. ES2RJ 13512
2. ES2RJ	3125	2. ES1DF/2 9315
3. ES3TBQ	2765	3. ES5PC 8549
4. ES0RFV	2432	4. ES0RFV 4529
5. ES8JX	2132	5. ES3TBQ 3389
6. ES1AAP	2015	6. ES1TAW 3283
7. ES0IC	1937	7. ES2AAG 2831
8. ES1TAW	1915	8. ES8JX 2732
9. ES2AAG	1525	9. ES0IC 2512
10. ES1AW	1149	10. ES1AAP 2164
11. ES2RW/2	798	11. ES1AW 1349
12. ES0LWL	420	12. ES2RW/2 798
13. ES6RFC	393	13. ES0LWL 420
14. ES6TAK	344	14. ES6RFC 393
15. ES6RX	330	15. ES6TAK 344
16. ES6TAP	245	16. ES6RX 330
		17. ES6TAP 245

Pikim side ES2RJ - OH6CQ/8 632 km.

1996 FM "ON SITE" CONTEST

ERAÜ suvistel kokkutulekul on kujunenud traditsiooniks pidada laupäeva öhtupoolikul lühike juunioride-seenioride FM turniir. Esimestel sellelaadilistel jõukatsumistel töötas igaüks nagu "nokk oli kasvanud" - võimsusega 100 mW kuni 50 W mõnekümnemeetrise vahedega samal laagripatlitsil. Ristmodulatsioonihäired ja blokeerimisefekt olid kohutavad. Sellest saime üle lõigates köigil "soengu" ühesuguseks. Praegu on lubatud kasutada ainult lühikese juhtmetega, varjastamata antenni ekvivalenti antenni aseainena. See õigustas end eelmisel kokkutulekul täielikult.

Tänavusel kokkutulekul sai igaüks regstreerimise ajal teabepaketi laagri ettevõtmiste kohta ja ka laagri avamise ajal tuletati meeلد FM võistluse toimumist. Siiski nagu ei viitusid ennast testist osavõtuks kirja panna. Muidugi nõökis kogu öhtupooliku sadanud paduvihm organiseerimistööde kulgu. Nii juhtuski, et võistluse alguse ajaks oli osavõtjatena regstreeritud köigest kaks seeniori ja üks juunior. Jäta või võistlus ära! Kuna vihma valas edasi, sai osavõtjate uue regstreerimise teha ainult raadio teel ja teatud määral see ka õnnestus. Pooletunnise hilinemisega algas võistlus kümnekonna osavõtjaga. Tulemused olid järgmised:

JUUNIORID

1. Eduard Ignatjev, ES1OX jun. 14/19 p.

SEENIORID

1. Toomas Kull, ES2RJ	25/28 p.
2. Andres Reedo, ES6REH	23/25 p.
3. Tõnno Vähh, ES5TV	21/31 p.
4. Marko Kukk, ES6TAK	20/22 p.
5. Tiit Linnas, ES1TBR	12/17 p.
6. Mart Tagasaar, ES1NJ	10/11 p.
7.-8. Jaak Randmäe, ES1TCA	check log
Valeri Kaljagin, ES5QA	no log,pidi ruttu ära sõitma,HI!

Pühapäeva hommikul, enne laagrilipu langetamist, andis Heiki Kallas, ES1AW võitjale käte auhinnad. Parima seeniorina sai Toomas Kull ka AS SOLLYNA eriauhinna - F-23 tüüp 3x5/8 A vertikaalantenni (G=7,8 dB). RADIOCOM, ICOMi raadiote maaletoaja, pani välja eriauhinna kõige püüdlikumale algajale - tuliuue 144 MHz käsijaama IC-4GX. Selle omanikuks sai Tiit Linnas, kellel vaatamata köigile ponnistustele ei õnnestunud eelviimasest kohast kõrgemale tõusta.

Tõnno Vähh jäi kindlast esikohast ja eriauhinna ilma vaid seetõttu, et juba teist aastat järjest võtab osa võistlejaid tema kutsungi vastu mitte kui ES5TV vaid kui ES5TW !! Seda ka minitestides. Õigekeelsussõnaraamatu (ÖS) järgi veeritakse eesti keeles v - vee ja w - kaksisveene. IARU veerimistabeli järgi on v - [ve:] - Victor ja w - [dablju:] - whiskey.

Kohtumiseni 1997.aastal Pärnu kandis!
ES1AW

ES OPEN CHAMPIONSHIP RESULTS 1996

ESTONIA

CLASS A SSB / CW

PLACE	CALL	25W	MULT	POINTS	2M	9.	ES1DF	II	12	222	269
1.	ES5MC	224	19	375	7125	10.	ES1BH	131	11	224	2464
2.	ES1RA	235	18	402	5226	11.	ES1XT	110	11	220	2420
3.	ES7RE	202	15	303	4545	12.	ES1CG/3	110	9	220	1980
4.	ES5QA	189	15	281	4215	13.	ES1ROO	18	4	36	154
5.	ES1AW	191	13	308	4004	14.	ES4RD	41	1	76	76

CLASS D QRP

OUTSIDE

CLASS A SSB / CW

PLACE	CALL	25W	MULT	POINTS	2M
-------	------	-----	------	--------	----

CLASS B SSB ONLY

1. ES5RW	148	14	148	2072	1. EU5F	130	19	245	4655
2. ES8SX	123	12	123	1476	2. LY1DR	145	19	233	4427
3. ES1AY	117	12	117	1404	3. EU2MM	106	19	200	3800
4. ES8EF	119	11	119	1309	4. YL2KL	124	17	205	3485
5. ES5PC	116	11	116	1276	5. LY3MR	102	17	180	3060
6. ES1OK	114	11	114	1254	6. SP4DCR	78	19	127	2413
7. ES8LZ	104	11	104	1144	8. LY2ZX	88	12	133	1596
8. ES4IN	104	10	104	1040	9. OI3GZ	79	10	126	1260
9. ES5RGJ	103	10	103	1030	10. LY2BWJ	67	10	94	940
10. ES1LTJ	83	11	83	913	11. OI1XT	51	10	73	730
11. ES0LMT	84	10	84	840	12. SP8FHU	14	9	27	243
12. ES1AY	52	13	52	676					
13. ES9RFL	61	10	61	610					
14. ES6PZ	41	11	41	451					
15. ES2AD	46	10	42	420					
16. ES5CX	36	7	34	238					

CLASS B CW ONLY

PLACE	CALL	25W	MULT	POINTS	2M
1.	YL1ZF	61	10	61	610
2.	SP8EX	11	9	11	99
3.	SM0CKK	10	6	10	60
4.	UR3IOB	46	9	82	738

CLASS C CW ONLY

1.	EA7SF	77	18	154	2772
2.	YL2UZ	92	14	184	2576
3.	YL2HZ	53	10	106	1060
4.	UR3IOB	46	9	82	738

CLASS E SWL

1.	UA3 155 28	38	14	76	1064
2.	DH3 911	63	9	63	567
3.	SP4 208	3	3	6	18
4.	SP0 142/JG	1	1	1	1

CHECK LOGS

ES1QX, ES1ZF, ES2RDC, ES5JI, ES6DO, ES7FQ, YL2KO AND YL3BZ.

THX EVERYBODY FOR ACTIVITY AND SEE AGN 1997!

73! ES5RY

VÕISTLUSKALENDER

OKTOOBER

5.10.	15.00 - 18.59 UTC	EU SPRINT	SSB
5.10.	00.00 - 08.00 UTC	UCWC CONTEST	CW
6.10.	07.00 - 19.00 UTC	21/28 MHz RSGB	SSB
5.-6.10.	10.00 - 10.00 UTC	VK/ZL CONTEST	SSB
5.-6.10.	20.00 - 20.00 UTC	IBERO AMERICAN	SSB
12.10.	15.00 - 18.59 UTC	EU SPRINT	CW
12.-13.10.	10.00 - 10.00 UTC	VK/ZL CONTEST	CW
20.10.	07.00 - 19.00 UTC	21/28 MHz RSGB	CW
19.-20.10.	15.00 - 15.00 UTC	WAG	MIX (SSB ja CW)
26.-27.10.	00.00 - 24.00 UTC	CQ WW DX	SSB

NOVEMBER

1.-7.11.	00.00 - 24.00 UTC	HA-QRP	CW
2.-3.11.	?	IPA CONTEST	SSB/CW
2.-3.11.	12.00 - 12.00 UTC	UKRAINIAN DX CONT.	SSB/CW
3.11.	?	HSC CONTEST	CW
8.-10.11.	23.00 - 23.00 UTC	JAPAN INT. DX	SSB
9.11.	00.00 - 24.00 UTC	ALAR CONTEST	SSB/CW
9.11.	13.00 - 15.00 UTC	DARC 10 M CONTEST	SSB/CW
9.-10.11.	00.00 - 24.00 UTC	OK/OM DX CONTEST	SSB/CW
9.-10.11.	00.00 - 24.00 UTC	WAEDC	RRTY
16.-17.11.	18.00 - 08.00 UTC	IARU 160 M CONTEST	CW
16.-17.11.	18.00 - 07.00 UTC	OE 160 M CONTEST	CW
16.-17.11.	21.00 - 01.00 UTC	1,8 MHz RSGB CONT.	CW
23.-24.11.	00.00 - 24.00 UTC	CQ WW DX	CW

DETSEMBER

6.-8.12.	22.00 - 16.00 UTC	ARRL 160 M	CW
7.-8.12.	16.00 - 16.00 UTC	EA DX TEST	CW
7.-8.12.	18.00 - 18.00 UTC	TOPS ACT. 80 M	CW
15.12.	00.00 - 24.00 UTC	ARRL 10 M	SSB/CW
22.12.	16.00 - 16.00 UTC	NAVAL CONTEST	SSB/CW
29.12.	00.00 - 23.59 UTC	CANADA WINTER CONT.	SSB/CW

JAANUAR 1997

1.01.	09.00 - 12.00 UTC	AGCW HAPPY NEW YEAR	CW
4.-5.01.	15.00 - 15.00 UTC	AGCW-DL QRP WINTER	CW
10.-12.01.	22.00 - 22.00 UTC	JAPAN INT. DX LOW B.	CW
19.01.	00.00 - 24.00 UTC	HA DX CONTEST	CW
25.-26.01.	13.00 - 13.00 UTC	UBA CONTEST	SSB
25.-26.01.	06.00 - 18.00 UTC	REF CONTEST	CW
24.-26.01.	22.00 - 16.00 UTC	CQ WW 160 M	CW

Uued kutsungid

(11.06. - 10.09.1996)

ES8TDE	Roland Noormägi	Pärnu mk., Koonga vald
ES1TDF	Jüri Arbuzov	Tallinn
ES2TBY	Irina Tomp	Harju mk., Viimsi
ES2DA	Raivo Kasepuu	Harju mk., Jüri
ES2TEI	Toomas Kütt	Harju mk., Loo alevik
ES0TCY	Elena Loodus	Kuressaare
ES0TDW	Mati Tarkin	Saaremaa, Salme vald
ES0TDO	Riho Lonn	Kuressaare
ES5TDM	Kalev Paglant	Põltsamaa
ES5TDL	Rönno Bamberg	Põltsamaa
ES6LAW	René Hildeen (OI2JVN)	Võru
ES4TEA	Vahur Leemets	Lääne-Virumaa
ES6AAR	Eve Musto	Võru
ES5LAX	Katrin Laurson	Tartu
ES5LAY	Tiina Sarnet	Jõgeva
ES1TEB	Priit Pärna	Tallinn
ES1TEF	Eduard Ignatjev	Tallinn
ES7TEJ	Ülo Kask	Viljandi
ES6TEQ	Helle Kukk	Võru mk., Rõuge
ES8TER	Hanno Backhof	Pärnu

SILENT KEY

Eero Vester, ES7FX
31.07.1935 - 15.09.1996

EESTI LÜHILAINEVÕISTLUSED 1997

11.01.1997	1.Karikavõistluse etapp	CW/SSB
08.02.1997	2.-----"	-----"
08.03.1997	3.-----"	-----"
05.04.1997	4.-----"	-----"
19.04.1997	ES OPEN CHAMPIONSHIP 1997	
03.05.1997	5.Karikavõistluse etapp	CW/SSB
06.09.1997	6.-----"	-----"
04.10.1997	7.-----"	-----"
01.11.1997	8.-----"	-----"
06.12.1997	Käisivõti (logi ESIAW-le)	CW

NB! 14.detsember 1996

On kujunenud meeldivaks tavaks lõpetada sportlik amatööriaasta käsvõtme "straight key" võistlustega. Kordame veel võistlusreegleid, mida mõödunud aastal veidi muudeti, et tõsta võistluspinget ja huvi.

Võistlus peetakse 14.detsembril 1996 kell 11.00 - 11.59 Eesti aja järgi. See jaguneb kolmeks 20 minuti pikkuseks osaks. Igas osas on lubatud sama OMi või YLiga teha uus side sõltumata eelmise side kellaajast. Kontrollnumber on ikka osavõtja eetritöö staaž + vanus + QSO järjekorranumber, nt. 24 30 01. Iga side eest saab nii palju punkte kui kolleegil on staaži. Oli küll ettepanek anda iga side eest, staažist sõltumata, 5...10 punkti, kuid siiani pole keegi selle kohta sõna võtnud, nii et praegu jatkame vanaviisi. Lõppulemuse saamiseks liidetakse kõik staažipunktid ja lisatakse neile kolm korda oma staaži punktid (iga 30-minutilise perioodi eest), et suure staažiga OMidele mitte liiga teha.

Aruandes tuleks tingimata näidata, kelle käekiri (mitte jaama signaali kvaliteet) meeldis kõige rohkem.

Aruanded saatda kahe nädala jooksul ES1AW callbook-aadressil.

Kohtumiseni käsvõtme hommikul! ES1AW

OXO EESTI AS

ELEKTROONIKAKOMPONENTID JA KAABLID

	VÄLIS	SUMB.	dB/100m	1m HIND	k/m	18 %
RG174	50Ω	2,54mm	53,0	98,0	5,35	5,00
RG58	50Ω	4,94mm	30,5	60,0	5,35	5,00
RG213	50Ω	10,3mm	13,8	24,0	15,-	14,-
RT50/20	50Ω	10,3mm	9,0	17,5	33,-	25,-
RX174	75Ω	2,54mm	45,0	70,0	5,35	5,00
RG59	75Ω	6,15mm	23,3	39,4	5,20	4,80
PAKUME KA KÖIKI KOAKSIAALKAABLI OTSIKUID!						
RAADIOAMATÖÖRIDELE MÜÜME KAABLEID 100 m KAUPA 1000 m HINNAGA!						

ASUME AKADEEMIA TEE 21G, TEL: 639 7069 FAX: 639 7091

TÄHTPÄEVAD

65.sünnipäev

16.november - Endel Kübarsepp, ES5REB

60.sünnipäev

23.oktoober - Aare Sillaots, ES8AAA

18.november - Jüri Robert, ES2REU

55.sünnipäev

27.oktoober - Vladimir Miroshnitschenko, ES1SF

9.november - Riro Kangro, ES5RG

20.november - Tõnu Kallaste, ES7MB

50. sünnipäev

30.oktoober - Leo Vähk, ES5JH

16.november - Jaan Enno, ES3RY

21.detsember - Jaan Kasak, ES6MO

26.detsember - Ignai Ratmanov, ES5RBB

ÖNNITLEME!

Ost, müük

USA firma CUSHCRAFT
antennid amatööridele.
Info: ES1DW, tel (2) 6461012

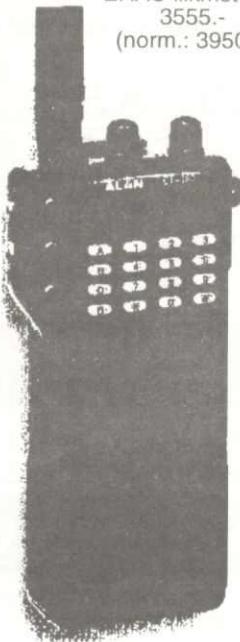
KÄSIJAAMAD AUTOJAAMAD

(25 W 137-174 MHz

programmeeritav)

**SKANNERID
ANTENNID
KAABLID
PISTIKUD
JA KÕIK MUU**

ALAN CT 180
ERAÜ liikmetele:
3555.-
(norm.: 3950.-)

Oleme tööpäeviti kuuldel 27.065 MHz (CB kanal 9)

Esindused üle Eesti, näiteks:
Paide: tel. 50444
Pärnu: ANALYST tel. 34634
Viljandi: ALFA ELAMU tel. 57579
Valga: TOM tel. 40344

TehnoTurg-T: Masti 3, Tallinn
E-mail: ttt@online.ee
Tel. 22/238425 Fax 22/237801

HF/50 MHz/144 MHz ALL BAND TRANSCEIVER

IC-706

100 W output on all HF bands and 50 MHz; 10 W output on 144 MHz band

All mode including SSB, CW, RTTY (FSK), AM, FM and WFM (Rx only)

Ultra compact and light weight with front panel separation capability

- RX 30 kHz kuni 200 MHz • 1 Hz häällestussamm • 102 mälu
- sisemine automaatvõti • nihutatav vahesagedus • 167×58×200 mm

AMATÖÖRJAAMADE HINNAKIRI

Seade	Nimetus	Hind
IC-2000H #02	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	6554.
IC-2350H #02	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	8366.20
IC-2710H EUR	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	10319.10
IC-275H #12	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	22638.30
IC-281H #22	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	7074.10
IC-2GXE #12	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	4779.00
IC-2GXET #32 E	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	4897.00
IC-475H #12	TRANSCEIVER FOR 430-440MHz	28379.00
IC-481H #22	TRANSCEIVER FOR 430-440MHz	7906.00
IC-4GXET #22	TRANSCEIVER FOR 430-440MHz	4997.30
IC-706 #02	TRANSCEIVER FOR 0.5-30/50-55/144-146 MHz	19647.00
IC-707 #11	TRANSCEIVER FOR 1.8-30MHz	12785.30
IC-728 #02	TRANSCEIVER FOR 1.8-30MHz	15900.50
IC-736 #17	TRANSCEIVER FOR 1.8-30 & 50 MHz	30567.90
IC-738 #02	TRANSCEIVER FOR 1.8-30MHz	23246.00
IC-77 #15	TRANSCEIVER FOR 1.8-30MHz	12089.10
IC-775DSP #0	TRANSCEIVER FOR 1.8-30MHz	51188.40
IC-820H #12 E	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	30149.00
IC-T22E #02	TRANSCEIVER FOR 144-146MHz	5133.00
IC-T42E #04	TRANSCEIVER FOR 430-440MHz	5369.00
IC-T7E	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	5894.10
IC-W31E #02	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	7091.80
IC-Z1E #02	TRANSCEIVER FOR 144-146 & 430-440 MHz	8437.00

ICOM-i ESINDUS EESTIS - AS RADIOCOM, VASE T.10, TALLINN,
INFO TEL 6 308 866